

“REVOLUȚIA GLORIOASĂ”

1. ORIGINILE REVOLUȚIEI ENGLEZE

Anglia secolului XVI cunoscuse o rapidă dezvoltare industrială bazată pe meșteșuguri, comerț, minerit și transporturi, concomitent cu apariția fermei de tip capitalist bazat pe fenomenul „împrejmuirilor”. În 1603, la moartea Elisabetei I, tronul englez a revenit regelui Scoției, Iacob I Stuart. Ocuparea tronului de către Stuarți aducea modificări importante în Anglia, unde Tudorii guvernaseră ca monarhi absoluți, grație abilității și personalității lor. Stuarții urmăreau instaurarea unui absolutism de drept, ceea ce contravenea realităților politice din Anglia, unde Parlamentul - format din Camera Comunelor și Camera Lorzilor - împărțea puterea cu monarhia. Atât Iacob I, cât și fiul său, Carol I (1625-1649), au încercat să guverneze fără a convoca Parlamentul, cu ajutorul Consiliului Privat, pe ai cărui membri îi numeau sau revocau după bunul lor plac. Ei legiferau prin proclamații regale și exercitau puterea juridică prin Camera înstelată și Curtea înaltei Comisiuni. Stuarții agreau catolicismul într-o țară anglicană, unde se dezvoltase mișcarea numită puritanism, care urmărea înlăturarea oricărei rămășițe a catolicismului. Apar contradicții între absolutismul monarhic al regilor din **familia Stuart (Iacob I și Carol I)**, susținut de vechea aristocrație și regimul parlamentar susținut de Londra, burghezie și noua nobilime. În plan religios biserica anglicană se confruntă cu curente radicale protestante ce solicită înlăturarea episcopatului și a rămășițelor catolice și introducerea puritanismului calvinist.

Atitudinea antiabsolutistă a parlamentului se manifestă prin documentele ***Petiția dreptului – 1628 și Mustrarea cea mare – 1640***. Carol I (1625-1649), a respins aceste solicitări și a încercat o lungă guvernare fără parlament **1629-1640**. Eșecul politico-economic l-au silit pe rege să convoace ***Parlamentul cel Lung 1640-1653***, apoi să declanșeze un război civil **1642-1649**. Părăsirea

Londrei de către Carol I a semnalat începutul Războiului civil între armata regelui și cea a Parlamentului. Confruntările armate directe au durat până în 1645, timp în care regele a controlat nord-vestul Angliei, stabilindu-și centrul la York și, apoi, la Oxford, iar Parlamentul, partea de sud-est, având de partea lui flota, populația Londrei și poziția strategică a capitalei. Inițial, parlamentarii au încercat realizarea unui compromis cu regele, trimițându-i *Cele nouă propuneri* care vizau restrângerea prerogativelor monarhice, iar Parlamentul urma să aibă dreptul de a controla politica internă și externă. Propunerile au fost respinse de rege. Victoriile taberei parlamentare la **Marston Moor – 1644, Naseby – 1645 și Preston – 1649**, au dus la capturarea, judecarea și executarea regelui în **1649**.

2. REPUBLICA ȘI RESTAURAȚIA STUARTILOR

Executarea lui Carol I a însemnat desființarea puterii regale în Anglia. La **19 mai 1649** a fost declarată Republica „liberă, guvernată de reprezentanții poporului în Parlament”. Acesta era compus din Camera Comunelor, cea a Lorzilor fiind desființată. Perioada Republicii a fost dificilă pentru Anglia, amenințată din exterior de uneltirile regaliștilor, iar în interior de luptele acerbe între grupările politice și mișcările populare. Conjunctura externă favorabilă a dus însă la recunoașterea tacită și chiar oficială a Republicii. Armata, condusă de Oliver Cromwell, s-a îndreptat spre Irlanda catolică pe care o înfrânt-o la **Drogheda și Wexford**, ocupând două treimi din teritoriul insulei și determinând apariția problemei irlandeze, nerezolvată până astăzi. În Scoția, Cromwell a obținut victoriile de la **Dunbar (1650) și Worcester (1651)**. Noul lider englez **Oliver Cromwell** a lansat un program de dezvoltare comercial navală – **Actele de navigație 1650-1651** și a instituit **Protectoratul 1653-1658**, un regim de dictatură ce guverna sprijinit de armată prin decrete legi. Protectoratul era o dictatură militară: baza puterii era armata, iar Lordul-Protector, comandatul ei suprem, dădea ordonanțe cu putere de lege, avea atribuții executive, controla justiția. Cromwell a încercat să-și asigure o largă adeziune a populației prin

promovarea toleranței religioase care-i excludea, totuși, pe catolici și prin amnistiarea regaliștilor. După moartea sa cu sprijinul **generalului Monk**, are loc **RESTAURAȚIA STUARȚILOR** prin **Carol al-II-lea(1660-1685)**. Prin **Declarația de la Breda și Actul de indulgență și iertare**, noul monarh a realizat echilibrul și reconcilierea societății engleze. Carol al II-lea a continuat politica economică expansionistă, bazată pe supremația mării, domeniu în care Anglia era puternic concurată de Provinciile Unite (Olanda). În urma unui război cu acestea, englezii au obținut, pe coasta estică a Americii de Nord, New Amsterdam (devenit New York). Împotriva Provinciilor Unite, Carol al II-lea a încheiat un tratat secret cu Ludovic al XIV-lea al Franței, care prevedea și reintroducerea catolicismului în Anglia. Iacob al II-lea, ajuns pe tron după moartea fratelui său, Carol al II-lea, deși a promis respectarea drepturilor Parlamentului, a acționat în direcția sporirii prerogativelor regale, obținând chiar dreptul de a avea armată permanentă. În plus, el s-a sprijinit pe catolici, în ciuda interdicției ca aceștia să ocupe funcții publice, și a dizolvat Parlamentul. Toate acestea au dus la înlăturarea lui de pe tronul Angliei, prin **Revoluția glorioasă – 1688** și aducerea la tron a ginerelui său conducătorul Olandei, **Wilhelm de Orania**. Prin **Declarația drepturilor – 1689**, acesta accepta separarea puterilor în stat și instituirea monarhiei constituționale.

3. MODELUL BRITANIC

A. Monarhia parlamentară, se baza pe suveranitatea națională și a fost completată prin unirea Scoției și Angliei în **Regatul Unit – 1707**. Venirea la tron a **Dinastiei de Hanovra – 1714**, a consolidat sistemul în timpul lui **George I(1714-1727)** și **George al-II-lea(1727-1760)**, care germani fiind și necunoscând engleza nu s-au ocupat de viața politică, lasând-o în mâna Consiliului de stat. **George al-III-lea(1760-1820)**, a fost mult mai activ și a colaborat în special cu **William Pitt junior**.

B. Sistemul bipartid se dezvoltă odată cu restaurația Stuartilor și se desăvârșește în secolul XVIII. *Partidul TORY(actual conservator)* grupa pe adepții Stuartilor, toleranți față de catolicism și de unele manifestări absolutiste, conservatori și susținători ai bisericii anglicane. *Partidul WHIG(actual liberal)* grupa pe adversarii Stuartilor, anticatolici, antiabsolutiști, liberali economic și politic, susținători ai puritanismului și a supremației parlamentului. Sistemul bazat pe votul cenșitar și uninominal s-a menținut în general până astăzi.

C. Modelul monarhiei parlamentare pornea de la sistemul definit prin *Magna Charta Libertatum – 1215* și completat prin *Petiția dreptului – 1628*, *Test act – 1673*(rezerva funcțiile publice doar anglicanilor), *Habeas Corpus Act – 1679*(drepturile și libertățile cetățenești) și *Declarația drepturilor – 1689*. Separarea puterilor în stat era în **judecătorească** dată instanțelor și curților cu jurați, **executivă** revenind unui cabinet al majorității parlamentare și **legislativă** deținută de rege(numea miniștrii, generalii și sancționa legile) și unui parlament bicameral(Camera lorzilor și a comunelor), aleasă prin vot ce vota legile și bugetul. Monarhia engleză era întemeiată pe dreptul comun și interesul general; în secolul al XVIII-lea, noțiunea de suveran lasă loc celei de „**rege al englezilor**”. Regele avea prerogative limitate prin lege, dar și prin uz: numește miniștrii și generalii, păstrează dreptul de a sancționa legile, dar nu e poate abroga. Prezența celor două partide îi permitea să joace rolul de arbitru pe scena politică, însă orice act al regelui trebuia contrasemna: de ministrul de resort.

4. AFIRMAREA IMPERIULUI BRITANIC CA MARE PUTERE

A. Transformări economice. Prin sistemul „Împrejmuirilor”, nobilii creează ferme capitaliste lucrate cu tehnici moderne și arendași, ce produc materii prime și duc la o emigrare spre orașe și colonii. Comerțul maritim și agricultura sprijină dezvoltarea industriei textile, navale și de construcții, la care se adaugă siderurgia, mineritul și industria grea, fapt ce duce la apariția orașelor

și asigură primatul industrial-colonial-naval englez până la 1900. Progresul economic rapid s-a sprijinit pe revoluția industrială din ramurile textilă, metalurgică și minerit; pe o agricultură bazată pe ferme specializate și muncă salariată; pe flotă și colonii. Până la mijlocul secolului al XVIII-lea, imperiul colonial englez prinde contur: el cuprindea estul Americii de Nord - din Florida în Canada, insulele Barbados, Antigua și Jamaica; puncte de sprijin pe coasta vestică a Africii (Sierra Leone, Gambia), Bombay (India) - primit drept zestre de Carol al II-lea, Gibraltar și insula Minorca, ocupate în 1704, după Războiul de succesiune la tronul Spaniei. În Anglia s-a pus accent și pe dezvoltarea băncilor, începând cu cea a Angliei (1694) și terminând cu cele particulare.

B. Hegemonia maritimă și colonială începe prin victoriile contra Olandei și Franței, consfințite la sfârșitul **războiului de 7 ani(1763)**, prin excluderea francezilor din India și Canada. După pierderea Americii de nord, britanicii se axează pe extinderea dominației lor în India, Australia și Africa. **Structura socială** a Angliei se sprijinea pe burghezie, ca element dinamic, cu interese clare, protejate de stat; ea se îmbogățea și crea locuri de muncă. O parte a nobilimii era și ea preocupată de activitatea economică, plasându-și capitalurile provenite din arendă și comerț. Această parte, alături de recent-îmbogățiții care cumpăraseră titluri nobiliare formau noua nobilime. **Populația orașelor**, în continuă creștere, era formată preponderent din muncitori industriali, iar în agricultură micul proprietar aproape dispăruse, fiind înlocuit de fermieri și muncitori salariați.

5. ISTORIA ALTFEL

Carol I al Angliei(19 noiembrie 1600 – 30 ianuarie 1649) a fost rege al Angliei, Scoției și Irlandei din 27 martie 1625 până la moarte. Ca și tatăl său, Iacob I, a fost un tenace susținător al dreptului divin al regelui. În prima fază a domniei sale, a dus o luptă dură pentru putere împotriva Parlamentului, pe care

de altfel l-a și suprimat pe 10 martie 1629. Văzând tendințele sale absolutiste, mai ales în modul de a impune taxe fără aprobarea acestuia, Parlamentul s-a opus.

Oliver Cromwell (25 aprilie 1599 – 3 septembrie 1658) a fost un lider militar și politic englez, cunoscut în special pentru contribuția sa la transformarea Angliei într-o republică federală („*Commonwealth*”) și pentru rolul său posterior de Lord Protector al Angliei, Scoției și Irlandei. Armata sa a Noului Model i-a înfrânt pe regaliști în cadrul Războiului Civil Englez. După executarea regelui Carol I în 1649, Cromwell a dominat Commonwealthul de scurtă durată al Angliei, a cucerit Irlanda și Scoția, și a fost Lord Protector din 1653 până la moartea sa în 1658. În plan intern, Cromwell a dizolvat "Parlamentul cel Lung" (1653) și a promulgat instrumente de guvernare prin care se institua în Anglia o dictatură militară numită **protectorat**. *Puterea executivă* a fost încredințată lordului protector Oliver Cromwell și Consiliului de Stat. *Puterea legislativă* a aparținut lordului protector și parlamentului unicameral. *Dreptul la vot* rămâne censitar; catolicii și regaliștii au fost excluși din viața politică. **Cromwell** provenea din clasa gentryului de mijloc, și a fost un personaj mai degrabă obscur în primii patruzeci de ani de viață, ajungând fermier yeoman în anii '1630 din motive personale și financiare. Cu toate acestea, a revenit în rândul gentryului mulțumită unei moșteniri lăsate de unchiul său. O experiență de conversiune religioasă din aceeași decadă l-a determinat să adopte un stil independent de puritanism ca nucleu de bază al vieții și acțiunilor sale.

Parlamentul cel Scurt. În 1640, confruntat cu un conflict armat cu Scoția, regele Carol I Stuart al Angliei convoacă din nou parlamentul pentru a vota noi impozite. Opoziția parlamentară este din nou puternică dar parlamentul a fost din nou dizolvat. Acest parlament a avut activitate pentru 18 zile în perioada aprilie - mai 1640.

Parlamentul cel Lung. În 3 noiembrie 1640, regele Carol I Stuart al Angliei convoacă acest parlament care își desfășoară activitatea timp de 13 ani până în 1653 când este dizolvat de către Oliver Cromwell.

Magna Carta Libertatum (sau *Marea Cartă a Libertăților*) este documentul emis în 1215 în Anglia, în timpul domniei regelui Ioan fără Țară. Prin această Cartă se urmărea îngrădirea puterii regelui și, prin aceasta, eliminarea abuzurilor comise de monarh sau de reprezentanții săi, precum și garantarea unui număr de drepturi pentru toți cetățenii.

Declarația drepturilor statornicea supremația puterii legislative a Parlamentului asupra puterii executive regale, dând Angliei o **organizare modernă.** "*Declarația drepturilor*" pune bazele monarhiei constituțional-parlamentare și, prin urmare, al statului englez modern. Prin ea se limitau drepturile monarhului stipulate în preambulul Constituției. "*Declarația drepturilor*" garanta convocarea regulată a Parlamentului, libertatea dezbaterilor și a drepturilor în materie fiscală. Atribuțiile regelui erau restrânse, deși el rămânea șeful Bisericii anglicane și se bucura de mari onoruri. Regele nu putea suspenda sau abroga vreo lege, iar dreptul de a avea armată era condiționat de aprobarea Parlamentului.

Declarația de la Breda și apoi prin **Actul de indulgență și uitare**, Carol al II-lea a garantat libertatea conștiinței, amnistiarea celor care au participat la revoltă, precum și drepturile noilor proprietari asupra bunurilor confiscate în timpul acesteia.

Habeas Corpus Act, legea hotăra, pe baza unor prevederi mai vechi, că nici o persoană nu poate fi arestată decât pe baza unei cerințe judecătorești scrise, aduse la cunoștința inculpatului în maximum 24 de ore. Votarea acestei legi a constituit un moment important în dezvoltarea constituțională a Angliei și a Europei.

6. CRONOLOGIE

- 1215:** Magna Charta Libertatum
- 1603-1625:** domnia lui Iacob I
- 1625-1649:** domnia lui Carol I
- 1628:** „Petiția dreptului”
- 1640:** „Muștrarea cea mare”
- 1629-1640:** guvernare fără parlament a lui Carol I
- 1640-1653:** Parlamentul cel Lung
- 1642-1649:** război civil
- 1644:** victoria taberei parlamentare la Marston Moor
- 1645:** victoria taberei parlamentare la Naseby
- 1649:** victoria taberei parlamentare la Preston
- Ianuarie 1649:** judecarea și executarea regelui
- 1649-1653:** republica
- 1650-1651:** „actele de navigație”
- 1653-1658:** protectoratul
- 1660:** „Declarația de la Breda” și „Actul de indulgență și iertare”
- 1660:** restaurația Stuartilor
- 1660-1685:** domnia lui Carol al II-lea
- 1673:** „Test act”
- 1679:** „Habeas Corpus Act”
- 1685-1688:** domnia lui Iacob al II-lea
- 1688:** „Revoluția glorioasă”
- 1689:** aducerea la tron conducătorul Olandei, Wilhelm de Orania.
- 1689:** „Declarația drepturilor”
- 1707:** crearea Regatului Unit prin unirea Scoției și Angliei

7. DICȚIONAR

Cabinet Council: Vechiul consiliu privat al regelui englez în Evul Mediu.

Facțiune: Grup de persoane unite pe baza unor interese politice comune.

Prerogativa regală: Conform acesteia, suveranul dispunea de puteri considerabile: „Rege în Parlamentul său”, el promulgă actele puterii legislative; „Rege în Consiliul său”, el are puterea executivă, conduce diplomația, armata și flota. Este izvorul justiției, toate sentințele fiind pronunțate în numele său. Este șeful Bisericii anglicane.

Echilibru european: Sistem politic care asigura pacea prin menținerea echilibrului între marile state europene.

Împrejmuire: Metodă utilizată de feudalii englezi (sec. XV-XVI) pentru delimitarea domeniilor în care erau incluse și satele, și pământurile comunale. Un al doilea val a avut loc în secolul al XVIII-lea.

Patentă: Decret regal pentru înființarea, organizarea și funcționarea unei colonii.

Pârloagă: Teren arabil lăsat nelucrat unul sau mai mulți ani pentru refacerea fertilității sale.

Puritanism: curent religios, apărut în Anglia la sfârșitul secolului al XVI-lea, care, sub influența calvinismului, se pronunța pentru îndepărtarea elementelor catolice din Biserica anglicană.

Uniune personală: formă de unire a două state monarhice, având un monarh comun, dar păstrând organele

Desuetudine: a ieși din uz, a nu se mai folosi.

Dizidentă: grup de persoane care manifestă o poziție diferită de restul

Corsari: comandanții unor nave maritime rapide, care, cu aprobarea guvernului lor, atacau și capturau navele inamice.

Factorie: centru de schimb aflat într-un teritoriu străin, îndepărtat, creat de o metropolă din rațiuni comerciale.

Mercantilism - concepție economică potrivit căreia bogăția unei țări este determinată de cantitatea de metal prețios pe care o deține.

Presbiterianism: curent al puritanismului care susținea păstrarea unității organizatorice a Bisericii anglicane și adoptarea unor laici (gr. *presbíteros* - bătrân) în conducerea parohiilor. Devenit confesiune dominantă în Scoția, datorită lui John Knox, acest curent a dat naștere la ceea ce astăzi se numește Biserica presbiteriană.

Independenți: curent puritan opus presbiterianismului, deoarece susținea că, în organizarea Bisericii anglicane, rolul esențial revenea comunităților independente.

Leviathan: (în *Vechiul Testament*) monstru marin fabulos; simbol al colosalului.

Revoluție industrială: proces complex de trecere de la producția manuală la cea cu ajutorul mașinilor, de la stadiul manufacturier la cel de fabrică.

REZUMAT

Cauze:

- absolutismul monarhic,
- probleme religioase (catolici-protestanți, se mai adaugă și nemulțumirile puritaniștilor).
- Un gentilom, Hampden, refuză să plătească ship-money, contribuție la un armament naval, lege ne votată de Parlament. Atitudinea lui a dezlănțuit pasiunile populare.
- Având nevoie de bani pentru a reprimă rebeliunea scoțiană, regele Carol I convoacă Parlamentul. Înainte de a vota impozitul deputații cer „îndreptarea prejudiciilor aduse națiunii”. Regele dizolvă Parlamentul.
- Scoțienii invadează Anglia, Carol I convoacă din nou Parlamentul.

- 3 noiembrie 1640 este convocat un nou Parlament (Parlamentul cel Lung).

- Situația se complică deoarece izbucnește o revoltă a irlandezilor catolici iar coloniștii englezi din Ulster sunt masacrați iar regele este învinovățit. El primește Mustrarea cea Mare. Nemulțumit încearcă să-și aresteze opozanții dar nu reușește (1642). Se retrage la York. Începe războiul civil.

De partea Parlamentului luptau negustorii, maiștrii de ateliere, burghezia, prezbiterienii sau puritanii.

De parte regelui se aflau lorzii, aproape în totalitate.

Un gentilom de țară, **Oliver Cromwell**, a ajuns să joace rolul militar principal. El a organizat o solidă cavalerie, **Coastele de Fier**, și l-a învins la Marston Moor în 1644, pe prințul Rupert. Acest mod de organizare a stat la baza Armatei noului model, care-i provoacă regelui dezastrul de la Naseby (1645).

1649-regele este executat.

Monarhia a fost înlocuită cu o formă republicană de conducere-**COMMONWEALTH**,

- puterea executivă aparținea unui Consiliu de Stat în frunte cu O.Cromwell,

- puterea legislativă Parlamentul,

- Camera Lorzilor s-a desființat,

- Puterea era exercitată în realitate de armata condusă O.C.,

- Scoțienii încearcă să-l impună pe tronul Angliei pe fiul lui Carol I dar sunt zdrobiți la Dunbar (1650) și Worcester (1651),

- Cromwell dă satisfacție burgheziei și noii nobilimi prin adoptarea **ACTELOR DE NAVIGAȚIE** (1650, 1651) prin care se interzicea navelor străine să facă negoț cu coloniile, fără aprobarea Parlamentului și să aducă în Anglia alte mărfuri decât cele din țara de origine

Protectoratul

- 1653- printr-o lovitură O.Cromwell a fost declarat Lord Protector,
- puterea legislativă- Parlamentul cu 460 de membrii, ales pe trei ani,
- puterea executivă – Lordul Protector și Consiliul de Stat,
- regim autoritar,
- la moartea lui Cromwell a fost înlăturat, a fost invitat la conducere

Carol II.

REVOLUȚIA GLORIOASĂ

- Restaurația - devenise singura soluție valabilă deoarece revoluționarii n-au luptat împotriva regalității ci a absolutismului,
- cuprinde domniile lui Carol al II-lea Stuart și Iacob al II-lea Stuart,
- Carol al II-lea (1660-1685)- înțelegerea cu Parlamentul (Declarația de la Breda), prin care se angaja să acorde amnistie politică și să confirme proprietățile confiscate,
  - politică absolutistă,
  - intenția de a trece la catolicism.
- Iacob al II-lea (1685-1688) – intenția de a instaura absolutismul, și de a reinstaura catolicismul.

Nemulțumiți de politica regelui un grup de politicieni s-au adresat lui Wilhelm de Orania, conducătorul Olandei, cerându-i să salveze Anglia de „tirania catolică”.

Wilhelm debarcă la Dorbay (1688), Iacob fuge, el este încoronat ca rege al Angliei, nu înainte de a semna „Declarația drepturilor”, în care erau precizate drepturile Parlamentului și îndatoririle regelui,

În acest mod s-a împlinit Revoluția glorioasă.

Modelul monarhiei constituționale

- Anglia se bucură de un mare prestigiu fiind un simbol al monarhiei constituționale,
- Deși nu exista o Constituție propriu-zisă existau un ansamblu de legi elaborate în diferite împrejurări istorice, Magna Charta, Petiția dreptului etc.
- Puterea executivă era deținută de Cabinet, format din miniștrii cu susținere majoritară în Camera Comunelor, condus de un prim-ministru care se substituia regelui în calitate de executor al politicii stabilite de Parlament.
- Puterea legislativă – împărțită între rege și Parlament,
- regele – numea miniștrii și generalii,
- sancționa legile aprobate de Parlament,
- nu putea abroga legi,
- actele sale trebuiau contrasemnate de miniștrii de resort,
- Parlamentul - format din Camera Lorzilor și Camera Comunelor,
  - ✓ votează legile,
  - ✓ aprobă bugetul,
  - ✓ controlează guvernul,
  - ✓ nici o lege importantă nu se dă fără aprobarea lui.

Tema

Cititi următoarele teste:

A. Din aceste motive, o rugăm pe Maiestatea Voastră preîndurătoare ca nimeni în viitor să nu fie constrâns să facă niciun dar gratuit, împrumut de bani, nici plocon de bunăvoie, și nici să plătească vreo taxă sau orice fel de impozit în afara consimțământului unanim votat de Parlament [...] ca niciun om liber să nu fie arestat sau deținut.

Petiția dreptului, 1628

B. Parlamentul nu luptase pentru a-l detronea pe monarh, ci pentru a-l împiedica să facă abuz de putere. După terminarea războiului au început negocierile cu regele aflat în captivitate. Carol însă a jucat un joc periculos, amestecând promisiuni și sustrageri în timp ce încerca să exploateze diferențele dintre dușmanii săi. În cele din urmă, în decembrie 1647, a încheiat un tratat secret cu scoțienii, care se pregăteau să atace Anglia. Regaliștii englezi au profitat de ocazie pentru a se răscula, dar au fost înfrânți din nou. Cromwell i-a înfrânt pe scoțieni în lupta de la Preston, în august 1648, punând capăt războiului civil.

Războiul civil englez

C. Răsunetul considerabil al "Revoluției glorioase" din 1689 rezidă în faptul că, subordonând proclamarea ca monarhi a lui Wilhelm/William și Mary recunoașterii de către aceștia a Declarației Drepturilor, ea substituie monarhia constituțională, întemeiată pe suveranitatea națiunii, monarhiei ereditare de drept divin și instituie pe baze solide exercitarea monarhiei limitate prin drepturile Parlamentului, chiar dacă, în interiorul acestuia unii membri ai partidului conservator insistă mai mult pe prerogativa regală, alți membri, liberalii, pe legitimitatea controlului parlamentar.

Jean Carpentier, Francois Lebrun, Istoria Europei

Cerințe:

1. Analizați atitudinea Parlamentului față de cerințele regale așa cum rezultă din sursa A.
2. Exprimați un punct de vedere argumentat cu o informație din sursa B referitoare la atitudinea monarhului.
3. Extrageți din sursa B două informații aflate în cauzalitate istorică.
4. Interpretați impactul revoluției glorioase asupra dezvoltării politice a Angliei având la bază informațiile din sursa C.